

4. ИЗРАДА ВЕБ-САЈТА

4.1. ПОЈАМ И СТРУКТУРА ВЕБ-САЈТА

Кључни појмови: сајт, шаблон, Интернет, програмски језици за израду сајта, структура сајта, елементи сајта, Веб-дизајн, навигација

Услуге интернета су достигле велику популарност због једноставног приступа друштвеним мрежама и интернет страницама различитог садржаја. Због тога се јавило велико интересовање за усвајање елементарних знања и вјештина израде интернет страница, популарно названих **Веб-сајт**.

Веб-сајт представља једну или више страница које садрже слике, текст, блогове (веб-дневници), видео-материјале и друге начине комуникације потребне да би се информисали клијенти и посјетници тог сајта.

У зависности од садржаја и потребе клијента који користе сајт, сајтови могу бити:

1. **статички** (ако се садржај сајта неће често мијењати) и
2. **динамички** (ако се садржај сајта често мијења или ако се допуњавају базе података на сајту).

Постоје два начина креирање сајта:

3. путем **готових шаблона** (Templates) које нуди већина програма за веб-дизајн и
4. **самостална** израда шаблона и дизајна странице.

Шаблони су припремљене странице у које треба унијети текст, слику, звук, анимацију и слично.

Веб-сајт би требао имати:

- занимљив, користан и квалитетан садржај,
- модеран и једноставан изглед страница,
- провјерене и тачне податке и
- једноставан приступ сајту.

Програми за креирање Веб-сајта могу бити бесплатни (нпр., Атауа, BlueGriffon, KompoZer, Freshcreator и др.) и комерцијални (нпр., Dreamweaver и др.).

Основни и напредни језици које користе програми за израду интернет сајтова су: HTML, HTML5, CSS, CSS3, PHP, Javascript и др.

За разоизмале ученике:

ОСНОВНИ ПОЈМОВИ ВЕБ-ДИЗАЈНА

- **Web hosting**
/веб сервери (рачунари) гдје се налази Веб-страница/
- **Веб-дизајнер**
/планира, израђује и дизајнира Веб-странице/
- **Web програмер**
/програмира скрипте и програме за рад Веб-страница и веб-апликација/
- **Web master**
/ажурира и одржава Веб-сајт, управља страницама, ради на заштити података, креирању сигурносних копија итд./
- **CMS (content management system)**
/систем за управљање садржајима сајта/
- **Template**
/шаблон израђен у Photoshop-у или др. програму, а приказује како ће веб страница изгледати/
- **HTML (HyperText Markup Language)**
/симболички језик за израду Веб-страница/
- **CSS (Cascading Style Sheets)**
/стилски језик којим се уређује изглед и распоред елемената на страници/
- **PHP (Personal Home Page)**
/програмски језик којим се извршавају наредбе корисника на серверу/
- **JavaScript**
/програмски језик који се извршава у Веб-читачу на страни корисника/

Слика 4.1. Прикази програма за креирање интернет сајта (Атауа, BlueGriffon, KompoZer и Dreamweaver)

Слика 4.2. Елементи Веб-сајта

Слика 4.3. Сајт се састоји од једне или више сабраница повезаних линком

Слика 4.4. Начини организовања информација

Израда сајта дијели се у три фазе:

1. планирање и развој сајта,
2. дизајнирање сајта,
3. програмирање сајта.

Све три фазе се међусобно итмјењују и преплићу у току израде сајта.

Планирање и развој сајта обухвата:

1. прикупљање и организовање података и информација које ће бити на страницама сајта (фотографије, новости, имена, рекламе, спискови...),
2. одређивање елемената сајта (које ће странице бити на сајту и како их повезати),
3. осмислити структуру сајта (распоред података на почетној страници сајта).

Улога **дизајна сајта** је да привуче и задржи пажњу корисника сајта: занимљивим изгледом организованих информација, добром структуром странице и њених елемената.

Програмирање сајта је израда сајта у неком од програмских језика (HTML, HTML5, CSS, CSS3, PHP, Javascript и др.).

Елементи Веб-сајта (слика 4.2) су:

1. почетна (Home) страница
2. подстранице са менијима,
3. странице са садржајем.

Структура сајта је начин повезивања Почетне странице и њених дијелова са осталим страницама једног Веб-сајта, слика 4.3.

Информације на сајту могу бити повезане на четири начина (слика 4.4) и то:

1. **Низ** – странице сајта су сложене према линеарном наставку информација, нпр., хронолошки, алфаветно поређане итд
2. **Мрежа** – странице са информацијама су повезане линком по вертикали и хоризонтални (није практична веза информација).
3. **Хијерархија информација** – странице са информацијама су организоване као идејни наставак почетне странице – најбољи начин организације за Веб-сајт. Почетна страница се налази на врху дијаграма, а све странице на Веб-сајту би требало да имају директни линк назад на почетну страницу.
4. **Веб-мрежа** – повезивање са информацијама екстерних интернет страница – није практично за корисника сајта.

4. Који су основни и напредни језици за писање и израду Веб сајта?
5. Како се могу подијелити сајтови према начину израде, а како по садржају сајта?
6. Која су два начина за креирање сајта?
7. Који су дијелови припреме израде сајта?
8. Шта је то Веб-дизајн?
9. Од чега се састоји структура сајта?
10. Како информације могу бити повезане у сајту?
11. Која организациона структура информација сајта је најпрактичнија?

Задаћа

- Одговорити на питања и задатке за понављање из уџбеника на стр. 62.

Хвала на пажњи